

Fàbrica de Vallcarca

Sitges

Ubicació

Comarca: Garraf
Lloc/Adreça: Interior de la Cala de Vallcarca. Costes de Garraf
Emplaçament Vallcarca

Coordenades:

Latitud: 41.24157
Longitud: 1.86057
UTM Est (X): 404522
UTM Nord (Y): 4566200

Classificació

Número de fitxa 08270 - 535
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Eclecticisme
Segle XX-XXI
Any 1903
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Cal tenir present que les estructures més significatives, històricament parlant, són les més antigues i, conseqüentment, les més deteriorades.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Uniland Cementera S.A.
Fitxes associades:
[El Castellet de Garraf](#)
Autoria de la fitxa Núria Nolasco Azuaga
Data de registre de la fitxa: dc., 06/09/2006 - 02:00

Descripció

El conjunt de l'antiga fàbrica de ciment i calç hidràulica "Cementos de Garraf M.C. Butsems & Fradera", actual "Uniland SA", conforma un complex fabril de grans dimensions, en el que tan sols perviuen algunes estructures industrials i arquitectòniques de l'establiment original (datables a principi del segle XX), difícilment identificables entre les infraestructures que pertanyen a la fàbrica actual i que no presenten cap valor patrimonial i/o històric significatiu.

Així, doncs, les parts més antigues del conjunt es concreten en l'antic baixador del tren, en algunes naus del centre productor original -juntament amb les restes dels antics forns de ciment- i, finalment, en un petit conjunt de cases abandonades de la desapareguda colònia obrera.

Es fa difícil identificar les antigues naus industrials, entre les instal·lacions actuals; únicament són visibles restes parcialment conservades d'edificis d'obra, en els que s'observa l'aplicació d'un plantejament arquitectònic de bona qualitat, amb una distribució simètrica de les obertures i, fins i tot, alguna llicència estètica com ara la imitació esgrafiada de capcers geomètrics en els coronaments. En altres casos s'aprecien edificis estructurats en tres naus, amb coberta a doble vessant que, tot i les transformacions experimentades, encara conserven les característiques de l'arquitectura industrial de principis del segle XX.

Observacions:

L'explotació de la fàbrica Uniland SA pot suposar en el futur l'eliminació o afectació d'una sèrie d'elements que formen part del patrimoni del municipi de Garraf. Entre ells figura el Castell de Garraf (vegeu fitxa nº 452), la Font de Montseva (vegeu fitxa nº 675) i diverses barraques de vinya inventariades (vegeu fitxes nº 596 i nº 597). És per aquest motiu que, malgrat que l'explotació de la pedrera està concedida fins l'any 2029, seria aconsellable establir pactes de compromís amb la cimentera per tal de garantir la preservació d'aquest patrimoni.

Història

L'explotació de pedreres a la zona de Garraf es remunta a l'inici del segle XX, essent la primera cantera coneguda la situada al lloc de La Falconera, propietat d'Eusebi Güell, qui havia sol·licitat el permís per a iniciar l'activitat a finals del segle XIX. La pedrera de la Falconera va iniciar el seu funcionament l'any 1900 i va romandre oberta fins al 1918.

La presència d'aquestes primeres pedreres està estretament vinculada a l'evolució del poble de Garraf, per bé que actualment es valori també la degradació mediambiental que ha suposat la seva explotació continuada.

Pel que fa a la fàbrica situada a Vallcarca, aquest establiment va iniciar el seu recorregut el 21 de maig de 1903 amb el nom de "Cementos de Garraf M.C. Butsems & Fradera", destinat a la producció de ciment Portland i calç hidràulica. De fet, la qualitat de la matèria primera i la possibilitat de disposar d'accés directe a la xarxa ferroviària (el baixador de tren de Vallcarca es va inaugurar el mateix any 1903), van esdevenir de d'un bon inici les claus de l'èxit de la marca comercial.

A partir del 1920 l'empresa va passar a denominar-se "Ciments Fradera S.A" i la seva expansió es va veure afavorida a partir de 1924, amb la construcció del port de Vallcarca, que es va construir amb molta fondària per a adequar-ho als vaixells de gran cabotatge que efectuaven els carregaments de ciment; així, es va obrir l'empresa directament al comerç marítim. L'any 1933 la fàbrica de Vallcarca era el primer centre productor de ciment d'Espanya.

En aquesta mateixa línia, el 1973 es construïren les dues grans sitges per emmagatzemar ciment que avui caracteritzen aquest sector del litoral de Garraf.

El ritme de producció de la fàbrica va imposar la necessitat de disposar ràpidament de molta mà d'obra que

cobrís els torns ininterromputs que es requerien per tal d'obtenir la quantitat de material que sol·licitava el mercat. Fou per aquest motiu que es creà la colònia fabril annexa a la fàbrica, avui pràcticament desapareguda. L'any 1910 aquesta colònia ja comptava amb seixanta cases i l'any 1925 es computaven 135 vivendes; en el seu punt àlgid, vers l'any 1960, els habitants de la colònia es van censar en 5.500. Aquesta població estava estructurada en carrers i ordenada en diferents grups com el del Vinyet, el de Montserrat, el de Trinitat, el de Sant Joan, el de Sevilla, el de Barcelona, el de Carolines o el de Tarragona, entre d'altres. L'aigua que es consumia procedia de diverses fonts i hi havia cisternes per a recollir l'aigua de la pluja; molts treballadors també obtenien l'adjudicació de petites parcel·les on conreaven els seus horts i el consum es regulava mitjançant un economat propi. De la mateixa manera, els oficis religiosos es celebraven a la capella de l'antiga masia de Vallcarca i el conjunt disposava d'escola, camp de futbol, forn, dispensari, sales d'actes, etcètera.

A partir dels anys 70 totes les dependències de la colònia van anar desapareixent per les necessitats d'expansió i explotació de la fàbrica, així com per la modernització dels sistemes d'obtenció dels materials de construcció que, a l'igual que en altres sectors, han suposat l'eliminació de les antigues colònies fabrils. L'explotació de la fàbrica i la pedrera pertanyen en l'actualitat a l'empresa Uniland S:A., que gaudeix d'una concessió que finalitzarà l'any 2029.

Bibliografia

- LLINÀS, A., MUÑOZ, M. (2004) "Imatges de Vallcarca (fotografies de 1903-1936)" - Vilanova i la Geltrú
- MATEOS, R. (2003) "Història de Garraf". Sitges
- PERONA, M.A., MARTÍNEZ, F. (2004) "Vallcarca. Imágenes y recuerdos de un pueblo desaparecido". Barcelona

